

יש א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב - לבריאות שמירה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכ"ר

גליון מס' 417

ערש"ק פרשת "אמור", ב' באייר תשע"ד

היכן הטרקלין?!

נתאר לעצמנו: לאחר תפילת המנחה עולה על הבימה אדם לבוש סחבות הקורא בקול חנוק ומבקש מהקהל להחליף לערותו, זה שנים מתגורר הוא בצריף עלוב המט ליפול, הגשמים הדולפים והרוחות העזות שחודרות בין הסדקים... כך בקול שנוק מבכי, הולך ומתאר את מצבו ומבקש מכל מי שלב בשר לו לתת כנדבת ליבו! ואכן, הדברים עשו רושם עז בלב השומעים שבדקו היטב בחורים ובסדקים ונתנו כל שעליהם להלך העני, עלה העני בשנית דפק על התיבה וביקש להודות מקרב לב לכל התורמים והמסייעים. לבסוף אף הפטיר בלשונו "שבוערת נדבתם ההגונה ברור לו שיחיוקו הוא ובני משפחתו מעמד עד מחר?!" לשאלת תם של אחד המתפללים מה יש מחר? ענה העני ואמר: "ב"ה מחר אנו אמורים להכנס לוילה מפוארת בשכונת יוקרה, גינה פורחת ובריכה פרטית גדולה אף נמצאים ברשותם, כולכם מוזמנים אישית לחנוכת הבית ושיהיה לכולנו בהצלחה..." סיים את נאומו כשכולו נרגש... אנתנו צוחקים ובד כבד תמהים על אותו הלך עני, מדוע אם כן בכה הוא תמרורים כשלמחר מצפים לו תענוגים? אולם לאחר שנתבונן אולי נשכיל ונבין שהמדובר פה עלינו, כן עלינו! הרי לימדנו חז"ל שהעולם הזה היינו אלא כפרוזדור בפני העולם הבא. כמה פעמים האדם חרד דוואג על מצב "ביתו העלוב", ועל שלא הגיע אף במעט למה שהגיע חברו ואין אדם נפטר מן העולם וחצי תאוותו בידו... וימיו של האדם כצל עובר ותוך זמן קצר הרי כולנו א"י"ה נהיה בוילה אמיתית ונצחית אם כן על מה כל הרעש והדאגה, היגון והאנחה?! בחג הסוכות המוזכר בפרשתנו מצווים אנו על שמחה יתרה יותר משאר מועדים, וכבר מובא בספרים הקדושים, שחג זה בא להשריש בקירבנו "צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי". יוצאים אל הסוכה חשופים לגשם ומטר, לרעש והפרעות כאלו ואחרות, ושמחה יתרה עלינו לשמוח, היתכן?! אכן כן. מכיון שיודעים אנו שתוך זמן קצר נשוב לביתנו המוגן והממוגן, לכן לא נורא כל כך ואפילו די נחמד לשנות קצת אוירה... אם נשכיל ונשריש דבר זה בקרבינו נבין מהרה שהשמחה צריכה להיות מנת חלקינו בכל עת וזמן, ובכך נעיד כאלף עדים: מאמינים אנו בני מאמינים, שיודעים היטב היכן הוא הפרוזדור והיכן הטרקלין!!!

מי לה' אלי!

פעם שאל רבינו החפץ חיים את אחד היהודים האם הוא כהן? כשהלה השיב בשלילה, חזר החפץ חיים ושאל: "היודע אתה מדוע אני זכיתי להיות כהן ואתה לא?". אותו אדם השיב שוב בשלילה. ענה לו החפץ חיים: "כי אבא שלי היה כהן". המשיך החפץ חיים את דבריו: "ואבי זכה להיות כהן כי אביו היה כהן וכן הלאה. אולם הכהונה החלה מזמן משה רבינו. אחר מעשה העגל הנורא, קרא משה רבינו והכריז: מי לה' אלי!". וסיים החפץ חיים את דבריו לעיניו המשתהות של אותו יהודי בן שיחו: "אבי השושלת שלי ענה לקריאתו של משה רבינו ובא, עשה במסירות נפש את ציוויו של משה רבינו וכך זכה לכהונה, זכה הוא וכל צאצאיו אחריו. אולם אבי השושלת שלך לא זכה להענות לקריאתו של משה רבינו והפסיד לו ולצאצאיו אחריו את הזכות הגדולה". קוראים אנו בפרשתנו על מצוות יתרות שזכו בהם הכוהנים ועל מעלתם וקדושתם היתירה. לכל זאת זכו כאמור משום שידעו לנצל את שעת הכושר, ידעו לשמוע לקריאתו וציוויו של גדול הדור. אומרים שההיסטוריה חוזרת. גם כעת הקריאה: מי לה' אלי! מהדהדת בחלל העולם. היום שלצערנו התורה ולומדיה נתונים תחת גזירות ואיומים כאלו ואחרים, יוצרים מצב שצריך מסירות נפש, צריך להתאחד ולשמוע לגדולי הדור, וכמו הקידוש השם הגדול שהיה בעצרת בירושלים שמאות אלפי יהודים נענו לקריאת גדולי הדור ובאו למחות על כבודה של תורה ולומדיה, באו להתפלל ולזעוק על העוול הנורא שנעשה לעולם התורה כולו. האחדות הנפלאה, הסדר המופתי והציות לגדולי ישראל, ודאי שהיו סגוריה גדולה לכלל ישראל ועשו רעש ורושם בשמים. הראנו בחסדי שמים שהתורה היא חיינו ולומדי התורה הם בבת עינינו, זכינו לקדש שם שמים, זכינו להיענות לקריאה מי לה' אלי! כזה ראה וקדש. כך ראוי לכל יהודי לנהוג. ואם מדברים על מסירות נפש, נספר על רבי יוסף יוזל הורוביץ' זצ"ל המכונה הסבא מנובהרדוק. אותו גאון וצדיק לא הביט אל זיקנותו ואל חולשת בריאותו, וקינא קנאת ה' במסירות נפש וגוף. בעשרות ערים ועיירות ברחבי ליטא, פולין ורוסיה, במקומות שלא עלה על דעת אנוש כי יש אפשרות להקים שם מקום תורה, ייסד אותו צדיק וקדוש כוללים וישיבות. גם בזמני החורף הקשים והסוערים, חרף נפשו בנסיעות ארוכות במשך ימים שלימים, לעיתים לא אכל מעת לעת מכיון שלא היה לו מים לנטילת ידיים. קרה שהלך ברגל מברדיטשוב לזיטומיר באין כלי תחבורה, בגלל חשש שעטנו בעגלת איכר, וכל זה כדי לייסד ישיבות ולחזק ולעודד את הישיבות שכבר נוסדו. מסירות נפש זו להקהיל קהילות ולהרביץ תורה ומוסר, החזיר גם בתלמידיו. דרש מהם בכל תוקף להקדיש חייהם ללמוד תורה בלבד, להרבות תורה מוסר ויראה, באהבה ובמסירות. ה"שבת בבית השם כל ימי חייו", היה עמוד התווך בשיטתו, עד כדי כך שהיה מתפלל על אלו מתלמידיו שהיו מסוגלים לעשות חיל בתורה הקדושה, שלא יפנו לשום עסק מענייני העולם ולא יכנסו לעולם המעשה, רק שישארו בד' אמות של הלכה, רק שיוזכו להיות שמן זית זך כתית. אחים ואחיות יקרים, עת צרה היא ליעקב וממנה יוושע. נמסור את נפשנו למען ה' ותורתו, נקדש שם שמים והיה זה שכרנו. חיזקו ויאמץ לבבכם כל המייחלים לה'!

חגי כניסת שבת וציאת השבת

אבות - פרק ב'

רכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
20:35	20:02	19:00	ת"א
20:38	20:00	18:44	י"ם
20:38	20:03	18:52	ח'יפה
20:37	20:01	19:01	כ"ש

הפסרת השבוע: "והכהנים הלוויים"

מטעמים לשבת

אך ורק בו, והוא יסבול מהתוצאות השליליות.
(תורת הפרשה)

"והקיבולתי את בריתי אתכם" (כו, ט)

כותב כאן רש"י זצ"ל, על פי מדרש ספרא: ברית חדשה (אני כורת אתכם). לא כברית הראשונה (שכרת ה' עם ישראל ביציאת מצרים), שהפרתם אותה, אלא ברית חדשה שלא תופר (ירמיה לא, ל-לא). כיוצא בכך מסביר עניין זה רבי יעקב צבי מקלנבורג זצ"ל, בעל "הכתב והקבלה": עד עכשיו הטיבותי לכם, בגלל הברית שכרתי עם אבותיכם. אבל מכאן והלאה, כשתהיו עמלים בתורה ותקיימו את מצוותי, שוב לא אצטרך להזכיר לכם ברית ראשונה, אלא איטיב לכם בזכותכם, ככל הבטחותי בברית שאני כורת אתכם.
(פרפראות לתורה)

מקוֹנִיץ זצ"ל שאפשר ללמוד מזה קל וחומר-מה כאן שנאמר "אותם" בחולם, דורשים בכל זאת את הכתוב כאילו נאמר "אתם", וילפינו מזה: אפילו שוגגים, מוטעין ומזידין, הרי על אחת כמה וכמה בפסוק: "בנים אתם לה' אלוקיכם" (דברים יד, א), שנאמר בו בפירוש "אתם", ודאי שהכוונה היא: "אתם"- אפילו שוגגים, מוטעין ומזידין, בכל זאת בנים אתם לה' אלוקיכם...

(פרפראות לתורה)

"ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו" (כד, יט)

יש לפרש בדרך רמוז, על דרך שאמרו רבותינו (קידושין ע). "כל הפוסל-במומו פוסל". וזה שאומר הכתוב "ואיש כי יתן מום בעמיתו"- כאשר אדם מטיל מום דופי בחברו, "כאשר עשה כן יעשה לו"- הרי שהמום יהיה

"אמור אל הכהנים, בני אהרן, ואמרת אליהם" (כא, א)

הגאון רבי אריה ליב חריף זצ"ל היה אומר על הפסוק שלפנינו: אמת הדבר, שקדושת הכהנים נובעת מכך שהם מזרע אהרן; אבל עלינו לדעת, שלא די בזכות אבות, אלא יש צורך לכל אדם גם בייחוס עצמי. ועל כך רומז הכתוב בתחילת פרשתנו: "אמור אל הכהנים בני אהרן"- למד את הכהנים, שלא יסתפקו בכך שהם "בני אהרן", כי אם: "ואמרת אליהם"- הדיבור שלי מופנה במישרין אליהם. כי על כל אחד מוטלת חובה אישית להיטהר ולעלות במדרגות הקדושה מכוח זכות עצמו.
(פרפראות לתורה)

"אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם במועדם" (כג, ד)

אותם- אפילו שוגגים, אפילו מזידין אפילו מוטעין (גמרא). אמר המגיד

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

זמרות יהודיות מלשורר בפני גברים. הוא ביקש את רשות השולטן להזיח את הרב היהודי ממישרתו! "אנו נחכה כאן לתשובה", אמר. המתינו, עד שהגיע מברק תשובה מן השולטן: להגלות מיד את סגן המושל מדמשק! השולטן זכר את הרב אלפנדרי וכח ברכתו שבזכותה התבסס כס שלטונו! הנה כך התייחס השולטן הטורקי, ראש האימפריה העות'מאנית, לרבנים ולמאמצייהם לשמור על חומת הצניעות בעם ישראל!

המכבד את המלך, מכבד את ספרי חוקיו ומשפטייו. והמזלזל בהם, מחלל חלילה את כבוד המלך עצמו. לפיכך יש לנהוג כבוד בספרי קודש ולשוב בתשובה על זילזולם. מסופר כי הגאון **רבי יצחק מרדכי זצ"ל**, רבו של בית הכנסת הגדול צלאח-אל-כביר בבגדד, יושב אוהלים היה, ולא פקד שום בית מחוץ לביתו ולבית המדרש. לא הלך לביקורים ושמוחות, כי אם בתורת ה' חפצו. ולמרות שבת המדרש היה כביתו, ולמרות שהחום מימי הקיץ היה כבד מנשוא, ולמד עם תלמידיו שעות ארוכות וגרונו ניחר, לא שתה אפילו קפה מים בבית המדרש. ומדוע? משום ששתה בצעירותו קפה בבית המדרש, ונשפך מעט מהמשקה על הגמרא שלפניו. ומאז קיבל על עצמו שלא לשתות אפילו מים בבית המדרש!
(מעין השבוע)

בהיותו אברך כבן עשרים וחמש, כבר עמד הגאון הקדוש רבי **שלמה אליעזר אלפנדרי זצ"ל** בראש ישיבה גדולה באיסטנבול. כאשר השולטן עבדול חמיד עלה לשלטון, היו לו אויבים ושונאים רבים. פנה השולטן אל הרב הראשי וביקש ברכה להתבססותו על כס השלטון. מכל גדולי טורקיה, בחר הרב הראשי להציג את האברך רבי שלמה אלפנדרי בפני השולטן, הוא ברכו- וכל אויבי השולטן מוגרו! לאחר כמה שנים, עבר הרב אלפנדרי לדמשק ושימש בה כרב הראשי. הוא זכה להערצה רבה, ודברו היה לחוק. הייתה שם משפחה יהודית, ולה בת מחוננת בקול ערב להפליא. באו ובקשוה לשורר בשמחות וחוננות לשמחת המסובין, בתשלום גבוה. כאשר נודע הדבר לרב אלפנדרי, שלח מיד שליח לאביה, ודרש ממנו במפגיע להפסיק את הנהוג הנפסד הזה. זוהי עצת היצר הרע, "קול באשה-ערווה". אתה מזלזל בבתיך, ומחטיא את הנוכחים! מובן, שהאב ציית לפקודה. באותו יום הגיעו אליו שליחי המושל. סגן המושל מארס את בתו, והוא מבקש שהזמרת המהוללת תהיה נוכחת ותנעים את ההילולה בשירתה. אמר האב: "בתי אינה שרה יותר!" זוהי פקודת הרב, ודברו לי לחוקי! אמר סגן המושל: "אני אוכיח מיהו החוק כאן!". הוא ציווה להביא לפניו את הרב, ושלח בנוכחותו מברק אל השולטן בו התלונן כנגד הרב החשוך, המונע בעד

והייתם לי סגולה

בנים תלמידי חכמים- זההיר בנרות שבת וחנוכה, זוכה לתלמידים תלמידי חכמים (גמרא מסכת שבת כג, ב). כף החיים). ותתפלל האשה אחר הדלקת נרות שבת, שבזכות מצוה זו יזכו לאריכות ימים עם בעליהן, יזכו לבנים הגונים תלמידי חכמים יראי ה' וחושבי שמו, המאירים בתורה, ויצליחו בתורה וביראת ה' טהורה, ושנוכה לגאולה במהרה בימינו אמן.
(סגולות רבותינו)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

מזיכור הבנים

בנים "אובדים" להורים "עובדים" (א)

מספר המתחן הר"א פרידמן: יעקב, בנו של דיין מפורסם לא נחשב ללמדן גדול, אך עם זאת היה נמנה על יודעי ספר. מאידך, בשיבתו עם חבריו, לא היה פוצה את פיו ונראה היה כי פשוט אין לו מה לאמר באף נושא ובשום תחום ועניין. בכל שיח שהיה נוכח בו, היה נושך את שפתיו, כדי שלא לאמר דבר שאולי לא יהיה די מקובל על הלומדים, עד שיתמחו עליו "הזה הוא בנו של הדיין...?!". כששוחחתי עימו ומשכתי מעט את המסיכה הדקה מעל דמותו, גיליתי איש נעים הליכות, אברך מבין ענין ואיש שיחה בעל רמה ותוכן. היה עצוב מאוד לראות שכל מעלותיו אלו, נכבשו תחת הלחץ המעיק מתגובת הבריות למשמע דבריו, או אפילו ממה יגידו אם ישימו לב שהוא, למשל, מרבה לשוחח ורחוק מלהיות מתמיד. "איך יסתכלו עלי כשיראו שזה בנו של הדיין? מה יגידו אביו?". לעומת זן זה של בנים להורים בעלי מעמד מכובד, ישנו סוג אחר של בנים, שלא ניסו לשקר אלא נדחפו על ידי הוריהם לטפס על עץ גבוה מידי. כשלא ידעו לטפס בכוחות עצמם ובביטחה, נטלו הוריהם והניחו למעלה, שם הסתחררו והסתכנו בפילה משברת עצמות... אותם בחורים האמינו באמת ובתמים, שאם לא יממשו את שורת הדרישות המלאה של הוריהם, כי אז לא יהיו שווים בעיניהם כקליפת השום. מתוך ראיית הקצרות בלבד, הבינו אותם מתבגרים: או שאתה הופך לסופר שבסופר, או שאתה פשוט לא שווה כלום. "אם אתה לא שם, אתה לא קיים". להגיע למה שהוריהם דרשו מהם, לא יכלו גם אם היו רוצים, בודאי שלא בקצב שרצו שיעשו זאת. להישאר עם שום דבר, הם ממש לא רצו. התוצאה: שיברון לב ודיכאון עמוק, רגשי אשמה ונחיתות איומה, לצד תלונות אין סוף, על שהם לא מצליחים למלא את תפקידם ולהתאים עצמם ליעודם. טיפוס כזה שלצורך הדוגמא נקרא לו יונתן, הגיע אלי פעם לשיחה. אחד הדברים הבולטים שצדו עיניי כבר במהלך הפגישה הראשונה היה, שיונתן לא פסק להתנצל. כמעט ולא היתה פגישה שבה לא התחיל את דבריו בהתנצלות כנה. אם היה נדמה לו שאיחר בדקה או שתיים, אם היה רוצה כוס מים לשתייה או שהשתמש בטישיו לניגוב משקפיו, היה יוצא מכליו כדי להסביר את עצמו. בין חבריו נחשב יונתן (ולא מעט עקב נוהג כפייתי זה...) לאברך נעים הליכות, בעל מידות תרומיות, בעל נפש עדינה ורגישה שמעודו לא פגע באיש. אך בתוך תוכו היה מלא רגשי אשמה, על מה שאולי עשה מעשה עוול או לא נהג כהוגן כלפי זולתו. הוא ישב ולמד בהתמדה וידיעותיו היו בהחלט מרשימות, אך תמיד היפך בטובתו שמה לא עשה די הצורך את המוטל עליו. "כן..." "אבל...", הלכו אצלו יחדיו, "אומנם..." "אולי..." צעדו בקרבתו שלובי זרוע. והוא עצמו, משוכנע היה שמשבחיו טובים בו ואינם יודעים להיכן יכול היה להגיע לו רק התאמץ. אולי פשוט מרחמים עליו, או שבכלל מחניפים לו בזכות אביו שהיה כל הסיפור... האב, ראש ישיבה מפורסם, מאנשי המוסר הבולטים, חייך גם את יונתן בדרך שבה נהג עם תלמידיו. יונתן פשוט היה נתון "בשיחת מוסר" עשרים וארבע שעות ביממה, כאילו היה בחור שהזמן לרבע שעה לחדרו של ראש הישיבה. ביקורת קטלנית ליוותה כל צעד ושעל, והתפתו מוסר הוצלפו בו ללא רחם. האב האמין כי אם יניח ליונתן הצעיר להתרשל ולא ימריץ אותו לשאוף לפסגות ולהעפיל אליהן, יחשב כמתרשל במלאכת החינוך והוא עתיד לתת על כך את הדין. הבן שקלט את שיחות המוסר מאביו הנערץ, הפנים את המסר באופן לא מוצלח וגדל "מוסר'ניק" קיצוני, שלא חדל לייסר את עצמו במוסר כליות אישי. מצבו היה כשהגיע אלי היה, שכאשר לא היה לו על מה להתנצל היה זע בכיסאו בחוסר נוחות... אמרתי לו, כי בהגיעו לפני בית דין של מעלה, יהיה זה עבורו בבחינת "גהנום", כאשר שורה ארוכה של מלאכים צחי כנפיים יתיצבו וימליצו טוב על מעשיו החיוביים הרבים, ואילו ל"גן עדן" ייחשב לו, כשלהקות של מלאכי תבלה יקטרגו וימצאו בו מומים להכבירו... מבחיל? אך זו מציאות ומחמת קוצר היריעה נמשיך בשבוע הבא...

שלום בית

קצת שיבות לב

בפרשת כי תצא נאמר "כי יקח איש אשה חדשה, לא יצא לצבא ולא יעבור עליו לכל דבר, נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח" (דברים כ"ד). המצוה הזו כוללת ארבעה חלקים. הראשון, "לא יצא לצבא". השני, "ולא יעבור עליו לכל דבר", היינו גם לא יצא למילואים להביא לחם ומים ללוחמים. גם לא במערך העורפי. השלישי, "נקי יהיה לביתו שנה אחת". "נקי" כותב האבן עזרא זצ"ל, שלא יהיה עליו עול מלכות, כלומר גם פטור ממיסים. מובן מדוע פוטרים אותו ממלחמה וממילואים, כי אם הוא מתעתד לבנות את ביתו, אם אשתו תשב בבית והוא ישרת בלבנון, הבית לא יבנה, מובן. אבל מדוע לפטור אותו ממיסים כאשר מדובר בבנין של בית? התשובה פשוטה, עול של בנין הבית, הינו כה רציני וכבד, שצריכים לפטור אותו מכל עול אחר. כדי שיוכל להפנות את כל המשאבים הנפשיים - את כל כולו לבנין הבית. ללא שום מפריע חיצוני. זה רצון ה' הנה כבר למדנו יסוד גדול אחד, מתוך חיובי התורה. על עיקרון החובה, להשקיע אנרגיה למען שלמות הבית - ששכינה בתוכו. אומנם, הנ"ל הוא רק בבחינת סור מרע - לא לצאת למלחמה, לא להסיח דעת וכו', אל לא די בכך, כי גם כאשר הבעל והאשה בצוותא יש צורך בעשה טוב, ובפרט בשנה הראשונה. "ושמח את אשתו אשר לקח" - החלק הרביעי בפסוק. החזון איש מציין במכתב כי טבע האשה להתענג על חינה בעיני בעלה, ואילו עיניה נשואות! מה היא רוצה בחייה הפרטיים? דבר אחד - להרגיש שבעלה אוהב אותה, שבעלה חושב עליה, שהוא זוכר אותה, היא בראשו כל הזמן. "כל הזמן", מאי משמע? אומרים לגברים "אשתך צריכה תשומת לב ממך", הוא חושב, מה זה תשומת לב? לקנות לה מתנה, לזכור את יום ההולדת שלה, וזה נכון, אבל זו רק נקודה. נקודה בלבד! כי תשומת לב הנחוץ לה, כולל הרבה יותר: היא מעוניינת להרגיש שאתה חושב עליה כל יום, וכל היום. בלי זה יש חשש של פיקוח נפש כפשוטו. התשומת לב חשובה לאשה כאויר לנשימה, ואם היינו משכילים לעשות זאת כציווי תורתנו הקדושה, היינו זוכים לבית מלא שמחה ואושר, שלווה ורוגע, והחשוב מכל- מדור להשראת שכינה. אם עשינו זאת, נוסף בקודש כבית הלל ואם לא ח"ו? נתחיל מעתה והתוצאות יפתיעו. כדאי לנסות...

אמרי שפר

- הרה"ק רבי איתמר מקונסווילי אומר: על ידי ההכנעה, זוכים לשמחה.
- הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחא אומר: "ישמח לב מבקשי ה'" (דברי הימים א' טז), מטבעו של אדם, כשהוא מחפש דבר האבוד-הוא בצער, ורק כשמצא את האבדה-שמח, אולם מבקשי ה' שרויים הם בשמחה וזב כשעה שמבקשים אותו.
- החזון איש הקדוש אומר: כאשר זוכה שכל האדם לראות אמיתת מציאותו יתברך, מיד נכנס בו שמחת גיל אין קץ ונשמחו נעימה עליו והדמיון משלים עם השכל לחזות בנועם ה', וכל תענוגי בשרים חמקו עברו, ונפשו העדינה מתעטפת בקדושה וכאילו פרשה מהגוף העכור ומשוטטת בשמי שמים.
- הרה"ק רבי דב בר ממזריץ אומר: שמחה בלא מחשבה-הוללות היא.

(פתגמים נבחרים)

למעוניינים שהעלון ישלח להם בדואר האלקטרוני, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com

למעוניינים כתובתנו החדשה באינטרנט: www.tiferetbanim.co.il

ועל כן יאמרו המושלים-מישל ונמישל

יכול היא כיבוד אב ואם דוחה שבת? תלמוד לומר: "איש אביו ואימו תיראו ואת שבתותי תשמורו" כולכם חייבים בכבודי (יבמות ה:).

דברי התלמוד יובנו על פי משל: בעיר אחת היו שלושה אחים, והחליטו כל אחד לנסוע למדינה שונה כדי ללמוד חוכמה ותבונה. לאחר שנה חזרו שלושתם לביתם, האחד סיפר שהוא למד לעשות מראה שיוכלו לראות על ידה עד מרחקים עצומים. השני סיפר שלמד לעשות עגלה ומרכבה מיוחדת שיוכלו לנסוע עליה מרחקים עצומים בדקות אחדות (כעין מטוס), והשלישי סיפר שלמד רפואה יקרה לעשות רוקח מרקחת מתפוח להריח בו, והוא מסוגל לרפאות כל מיני מחלות. והנה ביום מן הימים בעל המראה צופה ומביט במראה, והנה רואה הוא כי בעיר המלוכה קיימת צויה גדולה בחוצות, וכולם מבוהלים על בת המלך שחלתה במחלה אנושה והרופאים נלאו למצוא לה תרופה. ניגש הוא מיד לאחיו בעל העגלה ובעל התפוח כדי לנסוע לעיר המלוכה בעגלה ולרפאות את בת המלך על ידי התפוח. כאשר הגיעו אל עיר המלוכה, ניגש בעל התפוח אל המלך בגדי רופא ואמר למלך שבידו לרפאות את בתו. לאחר מספר ימים שבה הבת לאיתנה ורבה השמחה. אמר להם המלך: הוסכם בדעתי להשיא את בתי לאחד מכם כיון שעל ידכם באה ישועתי. כששמעו האחים דברים אלה, התווכחו ביניהם. בעל המראה טען: לולא המראה לא היה נודע הדבר על דבר מחלת בת המלך. בעל העגלה טען: לולא העגלה לא הגענו לכאן, ובעל התפוח טען: לולא התפוח לא הייתה מתרפאת בת המלך. כששמע המלך את דבריהם אמר: החלטה תהיה ביד בתי, ואז פתחה פיה בחוכמה ואמרה: "אולם בקשר למה שעבר כולכם צודקים של ידי כולכם נתפאתי, אבל כאשר לעתיד אם אחלה שוב, רק התפוח יוכל לעזור לי, ועל כן בוחרת אני בעל התפוח..." **והנמשל**, רבותינו אומרים: שלושה שותפים באדם: הקדוש ברוך הוא אביו ואמו, והאומנם לולא אחד מהשותפים לא באנו לעולם. אולם כל זה לגבי העבר, אבל לגבי העתיד, אין לו עוד צורך כל כך באב ואם, כי החי נושא את עצמו, אולם לשותף השלישי שהוא הקדוש ברוך הוא, אליו זקוק האדם בכל רגע ורגע, וכמו שאמרו רבותינו: על כל נשימה ונשימה צריך להודות לה, ולכן אם אומרים לו הרווי לעבור על ציווי ה', כגון לחלל שבת או שאר עבירות, אינו ראוי לשמוע להם, אלא עליו לשמוע לשותף השלישי שאילו זקוק האדם בכל עת. **(אהל יעקב)**

(תורת הפרשה)

"וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור" (כז, מב)

יש להבין איך נכנס פסוק זה באמצע התוכחה, והרי פסוק זה נראה כנחמה? והעניין יובן על פי משל: שני גנבים נתפסו בשעת גניבה, וכאשר הביאו אותם לפני שופט, התחיל לשאול ולחקור אותם מאיזה עיר הם, מאיזה משפחה הם באים ומי אביו של כל אחד? ענה הגנב הראשון: אבי הוא פלוני וכעת הוא נמצא בבית הסוהר, כיון שנתפס על גניבה. אחר כך הביאו את הגנב השני, שאל אותו השופט: בן מי אתה? השיב הגנב: אבי הוא רב בעיר הגדולה ואני לומד בשייבה פלונית, ואני גר עם בית אבי בשכונת הרבנים. השופט הקל במשפטו של הראשון ופסק לו מאסר שישה חודשים בבית הסוהר, ועוד קנס בסך מאה דינרים. ואילו לשני הגדיל את העונש ופסק לו שנה מאסר וקנס של מאתיים דינרים. הגנב השני התפלא מאוד על פסק דינו של השופט, ושאל אותו: מדוע הקלת בעונשו של הגנב הראשון, ולי החמרת ופסקת עונש כפול? השיב לו השופט: הראשון הוא גנב בן גנב, וכל עסקו הוא בין תבורת הגנבים, לכן אין להאשימו כל כך, ואין להטיל עליו עונש יותר ממה שפסקתי לו. אבל אתה הלא גדת בין ברכי חכמים ובבית אביך הצדיק והישר, ואיך הגעת ובאת להיות בחבורת הגנבים? לכן החמרת בעונשך. **והנמשל**, פסוק זה הוא לא דברי נחמה, אלא אדרבה דברי תוכחה, שכן הוא אומר "וזכרתי את בריתי יעקב", כלומר אזכור את אביכם יעקב אשר גדתם על ברכיו ואשר בריתי הייתה איתו, ולא עוד אלא "ואף את בריתי יצחק" אבי אביכם, "ואף את בריתי אברהם אזכור", ותראו עד כמה יקר הוא הגזע אשר צמחתם ממנו. זאת ועוד "והארץ תזכור", שחטאתם נגד הארץ הנבחרת, לכך מגיע לכם עונש של "הארץ תעזב מהם". וממילא פסוק זה נכתב דרך תוכחה, איך עזבו את אבותיהם הקדושים וירדו מטה מטה.

(אהל יעקב)
(תורת הפרשה)

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ נשים פטורות ממצות ספירת העומר, כיון שיש לזה זמן קבוע, וכל מצוות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, כל שכן שאין להן לברך על זה. ואפילו אם התחילה בת ספרייה לספור בברכה, עליה להפסיק מיד. ועל פי הסוד טוב שהנשים לא תספורנה כלל ספירת העומר אף בלי ברכה.
- ✓ קטן שהגדיל בתוך ימי ספירת העומר עליו להפסיק לברך, וימשיך לספור בכל יום בלי ברכה, כיון שהקטן שספר עד הגיעו לגיל בר מצוה, לא היה בתורת חובה המוטלת עליו, אלא מדין חינוך, שאז הוא פטור מהמצוות, ואין ספירתו ספירה, ונמצא שאין כאן "תמימות". וגר שנתגייר בתוך ימי העומר מונה שאר הימים בלי ברכה, אבל אם נתגייר ביום הראשון לעומר, מונה בו ביום בלי ברכה ואחר כך בשאר הימים בברכה.
- ✓ מצוה על כל אחד לספור ספירת העומר בעצמו כמו שכתוב "וספרתם לכם" בלשון רבים. ומ"מ אם נתכוין לצאת ידי חובה בספירת השליח ציבור, וגם השליח ציבור נתכוין להוציא-יצא ידי חובה. ולענין הברכה-לכל הדעות יכול לצאת מהשליח ציבור ידי חובה אם נתכוון לצאת, אבל המנהג בכל ישראל שכל אחד מברך וסופר לעצמו ואין סומכים על שליח צבור. ומ"מ הדבר פשוט שאם יש לו ספק באיזה עניין שהדין הוא שצריך לספור בלי ברכה, אם יכול לשמוע הברכה מפי אחרים (ויחשוב בדעתו לצאת בברכה אם הוא מחוייב בדבר)-בודאי נכון לעשות כן.
- ✓ צריך לספור ספירת העומר בעמידה. וצריך לעמוד גם בברכה, והטעם שסופרים בעמידה משום שנאמר מהחל חרמש "בקמה", אל תקרי בקמה אלא בקומה, ובדיעבד אם ספר ספירת העומר בשיבה-יצא ידי חובה. וזקן או חולה שקשה להם לעמוד-לספור לכתחילה בשיבה.
- ✓ זמן ספירת העומר בלילה, ואם שכח לספור ספירת העומר בתחילת הלילה וספר והולך כל הלילה. ומ"מ תיכף שיזכור יברך ויספור ולא יאמר כיון שאיחרתי איחרתי ואמתין עוד מעט, מפני שכל מה שמתאחר גורם אחיזה של החיצונים ביותר. והמדקדקים במצוות סופרים את העומר לאחר צאת הכוכבים שהוא כשמונה עשר דקות לאחר שקיעת החמה. ומה טוב ומה נעים המנהג שנוהגים בכמה קהילות מישראל שבימי הספירה בין מנחה לערבית מקיימים דרשה עד שיגיע זמן הספירה, וציבור שסיימו ערבית לאחר השקיעה שהוא עדיין בין השמשות, וקיים חשש שחלק מן הציבור ישכחו לספור, יכולים לספור בברכה, אבל לפני השקיעה אינם יכולים לספור, ואפילו בערב שבת לאחר קבלת שבת אין יכולים לספור לפני השקיעה.
- ✓ יש אומרים שנכון לספור מיד אחר קדיש תתקבל של ערבית, אבל המנהג בירושלים לספור אחר עלינו לשבח, ואחר ספירת העומר אומרים: "הרחמן הוא יחזיר עבודת בית המקדש וכו'", ונוהגים לומר: "למנצח בנגינות" ו"אנא בכח".
- ✓ אם שכח לספור באחד מהלילות בין בלילה הראשון ובין בשאר הלילות-אינו יכול לברך על הספירה בלילה שלאחר מכן, אלא יספור בלי ברכה. וכן הדין אם טעה ומנה מספר אחר וזכר למחרת בלילה-אינו יכול לספור עוד בברכה. אבל אם נזכר למחרת ביום-יספור המניין של אותו יום בלי ברכה, ועלי ידי זה יוכל לספור מכאן ואילך בברכה. ואם הוא מסופק אם ספר בלילה הקודם או לא ספר, אפילו שבימים לא נזכר-רשאי לספור מכאן ולהבא בברכה.
- ✓ מי ששכח לספור ספירת העומר ונזכר בבין השמשות של מחרת היום-יספור מיד את הספירה של אמש בלי ברכה ומאותו הלילה ואילך, ונכון שיזהר שמכאן ואילך יספור כשיהיה לילה ודאי, שלא יהיה כשני דברים הסותרים אחד את השני. ואם נזכר כשעה אחת לאחר השקיעה שלא ספר אמש ומיד ספר, אע"פ שרגיל הוא להחמיר תמיד כשיטת רבנו תם שצאת הכוכבים הוא שבעים ושתיים דקות לאחר השקיעה, בכל זאת אינו יכול לספור בברכה מכאן ולהבא.
- ✓ יש נוהגים שבכל יום לאחר תפלת שחרית, מגביה החזן את קולו, לספור את הספירה של ליל אמש והציבור חוזר לספור איתו. והטעם לספירה זו, שאם אחד מהקהל שכח לספור בלילה, ספירה זו תעלה לו, ויוכל לספור את שאר הלילות בברכה.
- ✓ מי ששאל אותו חברו בבין השמשות (לאחר השקיעה): כמה הלילה לספירה? ישיבנו: אתמול היה כך וכך לספירה, שאם יאמר לו היום כך וכך, לא יוכל לספור לאחר מכן בברכה, כיון שכבר יצא ידי חובה. אבל אם ענה את המספר של אותו הלילה, ולא אמרת תיבת "היום"-יכול לחזור ולספור בברכה. ואם אמר היום כך וכך אפילו בשפה לוועזית אינו יכול לחזור ולברך באותו לילה, מכיון שמצות הספירה היא בכל לשון, ואם בשעה שענה לחברו היום כך וכך, נתכוין בפרוש לא לצאת ידי חובת הספירה-חוזר וסופר בברכה.
- ✓ קודם שקיעת החמה בחצי שעה לא יאכל סעודה של יותר מכביצה פת (כשישים גרם) ואפילו התפלל מנחה, כל עוד לא קיים מצות ספירת העומר, ואם התחיל בסעודה עוד קודם לכן (בהיתר), והגיע זמן ספירת העומר-אינו צריך להפסיק סעודתו, ויספור בסיום הסעודה, אבל אם התחיל באיסור, פוסק וסופר ספירת העומר ואחר כך ימשיך סעודתו, ויש מתירים לסיים סעודתו ואחר כך לספור העומר. ומותר לכתחילה לטעום פירות וכיוצא לפני ספירת העומר, וכן פת פחות מכביצה.

(הבית היהודי)